

Álit

í

løgtingsmáli nr. 75/2018: Uppskot til samtyktar um sundurskiljing av netinum hjá SEV soleiðis, at netparturin verður ein sjálvstøðug eind

Bárður S. Nielsen, Edmund Joensen, Kaj Leo Holm Johannesen og Helgi Abrahamsen tingmenn hava vegna Sambandsflokkin lagt málið fram tann 2. november 2018, og eftir 1. viðgerð tann 13. november 2018 er tað beint Vinnunevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundi tann 4., 6., 11. og 12. desember, 23. januar og 12. februar 2019.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við umboð fyri Vindrøkt/Effo, Magn, SEV og Sirið Stenberg, landsstýrismann í heilsu- og innlendismálum.

Breið politisk undirtøka sýnist vera um, at munandi meira ferð eigur at setast á framleiðsluna av varandi orku. Málið er at Føroyar skulu vera sjálvveitandi við grønar orku á landi longu í 2030, og skal hetta framvegis vera eitt realistiskt mál, so má ein verulig orkukollvelting setast í gongd. Framleiðslan av grønar streymorku skal fleirfaldast, og her er tørvur á, at allar kreftir lyfta í felag – land, kommunur, privat og einstaklingar.

Hóast nakað av kapping longu er í dag um vindorkuna, so eru vit nærum í einari monopolstøðu, har kommunala SEV er nógv hin størsti framleiðarin, tá vit tosa um streymorku. Soleiðis kemur eisini at verða frameftir, har SEV verður hin størsti og mest sentrali streymorkuaktørurin. Kommunurnar sum eigarar av SEV mugu tí eisini vera ein sentralur viðleikari í orkuskiptinum. Tosa vit hinvegin um alla ta orku, sum vit nýta, so er samfelagið í nógv størsta mun framvegis ríkið av olju.

Samlaða orkunýtslan á sjógvi og á landi er á leið 90% oljutengd, harav umleið helvtin er á landi og helvtin á sjógvi. Við øðrum orðum eru Føroyar framvegis fullkomiliga bundnar at lívrunnum brennievni, og er hesum marknaður eitt duopol, har tvey privat feløg ráða yvir hesum marknaði.

Skal grøna orkuskiptið eydnast, má nýhugsan til og nýggir móguleikar troytast. Politiska fokusið eigur at vera, hvussu vit røkka málinum um, at Føroyar í 2030 á landi burturav eru ríknar við varandi orku, skjótast, grønast og bíligast gjørligt fyri brúkaran. Í frágreiðingini eigur at verða lýst, hvussu tryggjast kann, at ræðisrætturin í mun til orkutilfeingið og orkuútbygging, umframt ogn á netinum er á føroyskum almennum hondum.

Vinnunevndin mælir til, at ein óheft greining verður gjørd av fyrimum og vansom við at skilja netið hjá SEV frá restini av virkisøkinum hjá felagnum, soleiðis at fult gjøgnumskygni fæst fyri netpartin.

Somuleiðis mælir vinnunevndin til, at lunnar verða lagdir undir sunnari og effektivari kapping, sum kann vera við til at skunda undir orkuskipti, og geva brúkarunum fleiri valmóguleikar og vónandi bíligari streym. Hetta arbeiðið er longu í gongd í landsstýrinum, og mælir nevndin til, at tað verður gjørt í góðum samstarvi við eigararnar av SEV, kommunurnar.

Allir partar kunnu fáa nytta av, at “svarta” orkuveitingin í dag verður flutt yvir í eina “grøna” orkuveiting, og tørvur er á so stórar mongd av varandi orku, at ríkiligt rúm er fyri bæði SEV og privatum framleiðarum og veitarum.

Nevndin setir fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

”Løgtingið heitir á landsstýrið um at leggja fyri Løgtingið frágreiðing um, hvussu netið hjá SEV kann verða skilt frá hinum virkisøkinum soleiðis, at fult gjøgnumskygni verður í kostnaðinum av netpartinum. Løgtingið heitir samstundis á landsstýrið um at samskipa frágreiðingina við arbeiðið, sum er í gongd í landsstýrinum, í mun til at fáa sett munandi meira ferð á framleiðsluna av grønar orku - og í hesum sambandi at tryggja størri kapping á framleiðslu- og sölusíðuni, í tann mun tað gagnar brúkararum og tænar endamálinum at røkka málinum um, at Føroyar í 2030 á landi burturav verða ríknar við varandi orku.”

Við hesi broyting tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Vinnunevndin, 26. februar 2019

Bjørn Samuelsen
formaður

Jørgen Niclasen
næstformaður

Bjarni Hammer

Ingolf S. Olsen

Helgi Abrahamsen

Jákup Mikkelsen

Bárður Kass Nielsen